

توصیه «شقاقی شهری» به دولت با تأکید بر ناکارآ بودن اقتصاد رانتی و نفتی در شرایط جنگی:

تمرکز بر تغییر ریل حکمرانی اقتصادی در پسا جنگ

رامتین مونیق

با اینکه جنگ اسرائیل علیه ایران تنها ۱۲ روز به طول انجامید، اما خسارات سنگینی به جا گذاشت. بجز خسارت گسترده وارده به منازل مسکونی شهر وندان و برخی مناطق نظامی و هسته‌ای، آسیب شدیدی به پیکره اقتصادی کشور وارد نشد و به گفته مسئولین و مقامات مربوطه، عمده واحدهای تولیدی، خدماتی و اقتصادی در حال فعالیت هستند.

اما در طول جنگ‌ها این شرایط بحرانی پسا جنگ است که عمده آسیب‌های غیر مستقیم جنگی نمایان می‌شوند و اقتصاد را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند. وضعیت کنونی ایران هم نشان از بروز آثار اقتصادی جنگ دارد. در میان جنگ بازارهای مالی مانند بورس، دلار و طلا تقریباً تعطیل بودند و خبری از جهش‌های گسترده در نرخ ارز و طلا... نبود. اما با فاصله پس از صلح، بازار سرمایه به کار خود ادامه داد و معامله‌گران بازارهای طلا و دلار نیز مشغول به فعالیت شدند. در این اوضاع بورس برای یک هفته مداوم سقوط کرد و پس از چند روز دلار که به کانال ۸۰ هزار تومانی دوباره وارد شده بود، از آن کانال گذر کرد و در روز سه‌شنبه به اوج خود یعنی ۹۲ هزار تومان رسید که در نهایت این نرخ در روز چهارشنبه با ۲ هزار تومان تعدیل به ۹۰ هزار تومان رسید.

البته در صورت ادامه تنش‌ها، علاوه بر بازارها، نگرانی‌های معیشتی شدت بیشتری می‌گیرد زیرا احتمال گرانی گسترده کالاهای اساسی و احتکار و کمبود موجود است.

دستور عارف برای تدوین برنامه‌اداره کشور در شرایط پسا جنگی

به باور بسیاری از کارشناسان، تیم اقتصادی دولت در شرایط جنگ ۱۲ روزه کارنامه موفقی از خود نشان داد و در همین مدت کم توانست آرامش را در بازار محصولات اساسی و حتی ارز و طلا حفظ کند. در شرایط پسا جنگی نیز معاون اول رئیس‌جمهور خواستار تدوین برنامه اداره کشور در شرایط پس از جنگ ۱۲ روزه شد. طبق توضیحاتی که اخیراً آسیدعلی مدنی‌زاده، وزیر اقتصاد ارائه کرده است، به نظر می‌رسد این برنامه باید ضمن جبران خسارت وار دشده، زمینه‌ای

و حید شقاقی شهری در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»؛ «شرایط خطیر پیش‌رو نیازمند اتخاذ تصمیمات سخت در جهت تغییر ریل حکمرانی اقتصادی است. تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد ملی و بهبود محیط کسب و کار کشور در کنار حمایت جدی از توسعه بخش خصوصی و رفع تنگنای منابع مالی این بخش از الزامات کلیدی این تغییر ریل است. با یک اقتصاد بسته غیر رقابتی و کوچک شدن کیک اقتصادی توان حل مسائل مقدور نخواهد بود

گفت و گو

برای افزایش تاب‌آوری ملی در برابر بحران‌های مشابه در آینده ایجاد کند.

به گزارش تسنیم، اکنون با عبور از مرحله اوج بحران، کشور وارد فاز جدیدی از مدیریت بحران شده است. معاون اول رئیس‌جمهور با درک این تغییر وضعیت، تدوین یک برنامه راهبردی و جامع را در دستور کار قرار داده که بر دو محور اساسی استوار است. جبران خسارات و بازسازی زیرساخت‌ها؛ این محور شامل حمایت هدفمند از اصناف آسیب‌دیده، بازتوانی صنایع بزرگ و تأمین کنندگان خرد، احیای زیرساخت‌های آسیب‌دیده در حوزه‌های حمل‌ونقل، انرژی و خدمات عمومی و همچنین جبران زیان‌های وارده به خانوارهای آسیب‌پذیر است و دوم، آمادگی ساختاری برای مواجهه با شرایط مشابه؛ یکی از درس‌های مهم جنگ ۱۲ روزه، ضرورت برخورداری کشور از یک نظام عملیاتی برای واکنش فوری، هماهنگ و هوشمند در برابر بحران‌های محتمل آینده است. در این چارچوب، برنامه‌هایی نظیر تمرینات منظم بین‌دستگاهی، طراحی پروتکل‌های واکنش سریع، و شبیه‌سازی سناریوهای بحرانی باید در اولویت قرار گیرند.

بدیهی است جنگ نااطمینانی‌های اقتصادی را تشدید می‌کند و به بی‌ثباتی دامن می‌زند و اقتصاد را از حالت بلندمدت به سمت تصمیمات کوتاه‌مدت سوق می‌دهد. در کنار افزایش نااطمینانی‌ها، جنگ برخی هزینه‌های اقتصادی را نیز بر دولت تحمیل می‌کند. البته چون در این جنگ تحمیلی زیرساخت‌های اقتصادی کشور صدمه ندیدند، هزینه پسا جنگ سنگین‌بر کشور تحمیل نشد و همچنان زیرساخت‌های کلیدی کشور بدون وقفه و تعطیلی در حال فعالیت هستند

دستور معاون اول، صرفاً یک فرمان اجرایی محدود به بازه زمانی فعلی نیست، بلکه باید به عنوان یک دستور راهبردی برای بازطراحی سازوکارهای اداره کشور در شرایط بحرانی تلقی شود. مستندسازی تجارب موفق روزهای اخیر، تعریف ساختارهای فرماندهی متمرکز در بحران، ایجاد بانک اطلاعاتی از ظرفیت‌های قابل بسیج، و تدوین سناریوهای مختلف برای تهدیدات امنیتی یا اقتصادی، از جمله اقداماتی است که می‌تواند این دستور را به یک نقشه راه دائمی و نهادینه‌شده تبدیل کند. به تغییر دقیق تر، چنانچه این دستور در قالب یک سند عملیاتی بلندمدت تدوین و برنت (ترجمه به فرایند رسمی در دستگاه‌های اجرایی) شود، می‌تواند نقطه عطفی در توسعه تاب‌آوری ملی و ارتقاء قابلیت حکمرانی در شرایط غیرعادی محسوب شود.

تدوین بسته راهکارهای تجاری در دوران پس از جنگ

یکی دیگر از نگرانی‌های کشور پس از جنگ

درباره تأثیر این جنگ و تحریم‌ها بر تجارت کشور، و به خصوص صادرات نفت است که در این زمینه هم گویا دولت برنامه‌ای مدنظر دارد. سرپرست معاونت خدمات تجاری سازمان توسعه تجارت ایران، ضمن اشاره به تاب‌آوری زیرساخت‌های تجاری کشور در دوره تنش و بحران از تدوین بسته راهکارهای تجاری در دوره تنش و پسا جنگ از سوی سازمان توسعه تجارت ایران خبر داد. محمدصادق قنادزاده با بیان اینکه سطح تهاجم بیشتر در حوزه هوایی بود و کمترین اختلال و چالش متوجه زیرساخت‌های دریایی، ریلی و جاده‌ای شد، گفت: تجارت خارجی در جنگ ۱۲ روزه متوقف نشد، چراکه یک درصد از تجارت ایران از مسیر هوایی انجام می‌شود. در این دوره گمرکات کشور فعال بودند اما زمانی که تنش اتفاق می‌افتد می‌زان احتیاط‌ها و ریسک‌ها بالاتر می‌رود از این رو طبیعی است که شاهد کاهش مبادلات تجاری باشیم. اما مهم اکنون نمی‌توان قضاوت قطعی کرد که چه حجم در دوره جنگ اخیر کاهش تجارت داشتیم و به نظر می‌رسد که در این ماه شاهد کاهش حجم کوچکی از تجارت باشیم.

تحمیل هزینه به دولت با جنگ

یک اقتصاددان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»؛ «درباره اثری که جنگ و شرایط بحران پس از آن می‌تواند بر اقتصاد کشور بگذارد، اظهار کرد: بدیهی است جنگ نااطمینانی‌های اقتصادی را تشدید می‌کند و به بی‌ثباتی دامن می‌زند؛ همچنین اقتصاد را از حالت بلندمدت به سمت تصمیمات کوتاه‌مدت سوق می‌دهد. و حید شقاقی شهری با عنوان اینکه در کنار افزایش نااطمینانی‌ها، جنگ بر برخی هزینه‌های اقتصادی را نیز بر دولت تحمیل می‌کند، یادآور شد، البته چون در این جنگ تحمیلی زیرساخت‌های اقتصادی کشور صدمه ندیدند، هزینه بسیار سنگین بر کشور تحمیل نشد و همچنان زیرساخت‌های کلیدی کشور بدون وقفه و تعطیلی در حال فعالیت هستند

یک اقتصاددان: با توجه به تداوم و پایداری تورم بالا در ۷ سال اخیر و تضعیف شدید قدرت خرید مردم و طبقات فقیر جامعه، چاره‌ای جز تدوین و پیاده‌سازی یک برنامه حمایتی و رفاهی گسترده وجود ندارد. توسعه نهادهای قرض الحسنه، تقویت نظام رفاهی و شناخت دقیق بانک‌های اطلاعاتی خانوارهای نیازمند و ساماندهی فوری نظام یارانه‌ای باید در دستور کار دولت باشد

او تأکید کرد البته این جنگ تحمیلی فرصت تقویت سرمایه اجتماعی را نیز ایجاد کرده و بهمدلی بین مردم و دولت منجر شد که یک ظرفیت بالقوه برای پیشبرد بعدی است.

ضرورت تغییر ریل حکمرانی اقتصادی

این استاد دانشگاه با پیشنهاد تدوین سیاست‌های اقتصادی شرایط بحرانی و پسا جنگ، بیان داشت، با توجه به انباشت چالش‌های اقتصاد کلان و ناترازی‌های موجود در کشور در کنار تشدید انتظارات تورمی و نااطمینانی‌های جنگ، مهم‌ترین سیاست دولت باید بر تغییر ریل حکمرانی اقتصادی کشور متمرکز باشد. شقاقی شهری توضیح داد: شرایط خطیر پیش‌روی نیازمند اتخاذ تصمیمات سخت در جهت تغییر ریل حکمرانی اقتصادی است. تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد ملی و بهبود محیط کسب و کار کشور در کنار حمایت جدی از توسعه بخش خصوصی و رفع تنگنای منابع مالی این بخش از الزامات کلیدی این تغییر ریل است. او تصریح کرد: باید دانست که با یک اقتصاد شکننده نفتی، دولتی و شبه دولتی امکان تقویت مقاومت و استحکام اقتصادی وجود ندارد و چاره کار در تقویت مولفه‌های مقاومت اقتصادی نهفته است. دولت باید با جدیت محیط اقتصاد کلان را براسای حضور بخش خصوصی فراهم و از این اقتصاد رانتی، نفتی و شبه دولتی عبور کند. به اعتقاد این تحلیلگر مسائل اقتصادی، در ضمن با توجه به شرایط شکننده بخش تولیدی کشور ضرورت اصلاحات جدی در نظام مالیاتی و بیمه‌ای با هدف حمایت از دوام زنجیره تولیدی ضرورت دارد.

چاره‌ای جز یک برنامه رفاهی گسترده نداریم

شقاقی شهری در پاسخ به اینکه «در شرایط بحرانی و پسا جنگ چگونه می‌توان از معیشت و سفره مردم حراست کرد؟»، عنوان کرد: با توجه به تداوم و پایداری تورم بالا در ۷ سال اخیر و تضعیف شدید قدرت خرید مردم و طبقات فقیر جامعه، چاره‌ای جز تدوین و پیاده‌سازی یک برنامه حمایتی و رفاهی گسترده وجود ندارد.

او افزود: توسعه نهادهای قرض الحسنه، تقویت نظام رفاهی و شناخت دقیق بانک‌های اطلاعاتی خانوارهای نیازمند ساماندهی فوری نظام یارانه‌ای باید در دستور کار دولت باشد. این استاد دانشگاه درباره اینکه آیا در تیم دولت فعلی عزمی برای تدوین برنامه اقتصادی در شرایط بحرانی مشاهده شده است، پاسخ داد: هنوز یک برنامه روشن و دقیقی تدوین نشده است. شقاقی شهری با تأکید بر اینکه با یک اقتصاد بسته غیر رقابتی و کوچک شدن کیک اقتصادی توان حل مسائل مقدور نخواهد بود، در نهایت به دولت، پیشنهاد کرد که فرصت را از دست ندهد و اصلاحات جدی را برای گسترش نظام حمایتی و رفاهی در کنار تغییر ریل حکمرانی اقتصادی در پیش بگیرد.

در بازار وجود دارد، اوضاع می‌تواند برای سهم‌های کوچک بازار بدتر باشد، اما دو اتفاق می‌تواند روند را بازگردد؛ یکی اینکه منابع چندده همتی برای کمک لازم به بازار سرمایه تزریق شودو سریع‌بازار بتواند خود را احیا کند. گزینه دوم هم تغییر شرایط پیرامونی است؛ کاهش ریسک تنش مجدد بازریم صهیونیستی یا خبرهای موثق و مطمئن از توافق نهایی با آمریکامی‌تواند ورق را برگرداند.

این کارشناس بورس در پایان تأکید کرد: امداد شرایطی که گزینه دوم در اختیار تصمیم‌گیران بازار نیست، به نظر من گزینه اول لازم‌گرنیز باید برای است و شانه‌خالی کردن از اجرای آن می‌تواند پیامدهای سنگینی در پیش داشته باشد.

دهند. عامل دیگری که نباید از آن غافل شد، محدودیت‌های موجود در بازارهای مالی داخلی است. فقدان ابزارهای متنوع، و امن بازدهی مناسب برای سرمایه‌گذاری و پس‌انداز، سبب شده مردم اعتماد خود را به این بازار دست بدهند و به شکل مؤثری نتوانند از امکانات موجود برای افزایش پس‌انداز بهره‌مند شوند. در نتیجه، سرمایه‌های کوچک و متوسط معمولاً به سمت مصرف‌های می‌شوند و سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت کاهش می‌یابد. از نظر آموزشی، نبود آموزش‌های کافی و نظام‌مند در حوزه مدیریت مالی شخصی و برنامه‌ریزی بودجه‌خوار، باعث شده بسیاری از افراد از اهمیت پس‌انداز و نحوه مدیریت بهینه‌درآمد خود آگاه نباشند. ضعف فرهنگ‌سازی مالی و ناتوانی در تدوین برنامه‌های آموزش مالی در سطوح مختلف جامعه، باعث شده رفتارهای مالی نامناسب به صورت گسترده ادامه یابد و بخشی از مردم به جای پس‌انداز، صرف هزینه‌های ضرر و ضرری شود. همچنین، از منظر روان‌شناختی، فشارهای ناشی از شرایط اقتصادی نامطمئن باعث شده مردم بیشتر درگیر رفع نیازهای فوری و اضطراری باشند و برنامه‌ریزی بلندمدت برای پس‌انداز را کنار بگذارند. این موضوع ریشه در عدم ثبات اقتصاد کلان، تحریم‌ها و محدودیت‌های اقتصادی دارد که بار روانی زیادی بر جامعه تحمیل کرده است. در سطح کلان، کاهش نرخ پس‌انداز معادل کاهش منابع داخلی برای سرمایه‌گذاری است که می‌تواند رشد اقتصادی کشور را کند کرده و وابستگی به منابع خارجی را افزایش دهد.

رابطه بین پس‌انداز و سرمایه‌گذاری یک مفهوم اساسی در اقتصاد کلان است. برای اینکه کسب و کارها در ماشین‌آلات جدید، زیرساخت‌ها، تحقیق و توسعه و فناوری سرمایه‌گذاری کنند، به منابع مالی نیاز دارند. این منابع عمدتاً از پس‌انداز داخلی تأمین می‌شوند. هنگامی که پس‌انداز ملی پایین است، منابع کمتری برای سرمایه‌گذاری در دستر س قرار می‌گیرد. این کمبود سرمایه به نوبه خود منجر به کاهش تشکیل سرمایه فیزیکی می‌شود که برای افزایش بهره‌وری و رشد اقتصادی بلندمدت حیاتی است. در نهایت، پس‌انداز پایین نه‌تنها بر نسل فعلی تأثیر نمی‌گذارد، بلکه راه‌نسل‌های آینده را نیز به خطر می‌اندازد.

خبر اقتصادی

بسته حمایتی دولت به خانواده‌های آسیب‌دیده تهرانی اعلام شد؛
یک میلیارد تومان ودیعه و ۲۰ میلیون تومان کمک‌اجاره
سخنگوی دولت از تصویب هزار میلیارد تومان برای اسکان موقت و بازسازی منازل مسکونی آسیب‌دیده از حملات اسرائیل خبر داد. به گزارش ایلنا، فاطمه مهاجرانی روز گذشته در شبکه ایکس نوشت: «امروز در دولت مصوب شد که مبلغ هزار میلیارد تومان در اختیار بنیاد مسکن قرار گیرد تا با هماهنگی سازمان برنامه و بودجه برای اسکان موقت و بازسازی منازل مسکونی آسیب‌دیده از حملات تجاوز کارانه رژیم صهیونیستی هزینه کند.» همچنین محمد سراج، نماینده تهران در مجلس، با اشاره به تصویب بسته حمایتی در هیات دولت برای خانوارهای آسیب‌دیده گفت: بر اساس این بسته پیشنهادی به هر خانواده آسیب‌دیده یک میلیارد تومان کمک به علاوه ۲۰ میلیون تومان کمک‌اجاره پرداخت می‌شود تا پیش از بازسازی، مسکن موقتی برای خود تأمین کنند و پس از استقرار موقت، عملیات آواربرداری توسط شهر داری آغاز خواهد شد.

قرمز پوشی دوباره بورس: سرمایه‌گذاران ۶۴۴۴ میلیارد تومان از بازار خارج کردند

و ۳۴ درصد سهم حقوقی‌ها بود. به گزارش ایرنا، شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات چهارشنبه ۱۱ تیرماه با کاهش ۴۲ هزار واحدی و رسیدن به تراز ۲ میلیون و ۶۸۹ هزار واحد، پایان یک هفته سرخ‌پوشی بازار را تکمیل کرد. فارس و نوری نمادهایی بودند که گه‌تا تأثیر ۴ تا ۹ هزار واحدی در افت شاخص داشتند. نمادهای خسا، پو و بملت و تجارت در رشد شاخص تأثیر مثبت داشتند و ارزش سهام این نمادین نیز تقریباً در سقف دامنه نوسان ایستاد.

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس: تولید گندم نسبت به سال گذشته در کل کشور نصف شده است

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس با اشاره به اینکه سال گذشته حدود ۱۳ میلیون تن برداشت گندم در کشور وجود داشته، اعلام کرد: «مسائل احتمالا بر اساس برآوردهایی ۸ تا ۹ میلیون تن برداشت گندم کشور خواهد بود. به گزارش تجارت‌نیوز، اسفندیار عبداللهی درباره میزان تولید گندمی که در سال جاری در سطح کشور برداشت شده است، توضیح داد: در سال جاری بر اساس برآوردی که در کمیسیون کشاورزی انجام شد، میزان برداشت گندم با توجه به میانگین نسبت به سال گذشته نصف شده است. او درباره تأکید کرد: سال آینده با توجه به این شرایط ویر اساس پیش‌بینی‌های خیلی بیش از آنچه تصویری می‌شود کمبود گندم وجود خواهد داشت.

آیین‌نامه اجرایی واردات خودرو ابلاغ شد

دولت آیین‌نامه اجرایی واردات خودروهای مسواری قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کشور را ابلاغ کرد. به گزارش تسنیم، بر اساس آیین‌نامه موضوع بند (ر) تبصره ۱ ماده قانون بودجه سال ۱۴۰۴، یک دستگاه خودروی مسواری وارد کشور کند. واردات این خودروها صرفاً از محل ارز متقاضی (بدون انتقال ارز رسمی) امکان‌پذیر است، بانک مرکزی نیز موظف شده است ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، میزان ارز قابل تخصیص برای واردات خودرو در هر ماه را به وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام کند. همچنین بر اساس مفاد این آیین‌نامه، تخلیه خودرو و بدون ثبت سفارش در گمرکات کشور ممنوع است، ترخیص خودرو منوط به ارائه گواهی اسقاط خودروی فرسوده خواهد بود و سن خودروهای وارداتی باید کمتر از پنج سال از تاریخ تولید درج‌شده در شماره شناسایی موتور باشد.

به دلیل تعطیلی بورس در جنگ: بانک‌ها تنها خریداران اوراق دولتی در حراج جنگی شدند

با وجود اجرای عرضه اوراق دولتی، تعطیلی بورس به‌دلیل جنگ ایران و اسرائیل باعث شده بانک‌ها تنها بازیگران حراج‌ها باشند. به گزارش اکوایران، در ۲۷ خرداد و ۳ ماه به ترتیب ۱۲،۲۵ هزار میلیارد تومان و ۱۴،۸۶ هزار میلیارد تومان از اوراق مالی اسلامی توسط دولت به فروش رسیده است. در این بین، به دلیل جنگ بین ایران و اسرائیل و تعطیلی بازار سرمایه، شرکت‌های بورسی در هیچ کدام از این دو حراج شرکت نداشته و تنها بانک‌ها به ایفای نقش پرداخته‌اند. مجموع کل ارزش اوراق عرضه شده توسط دولت در این حراج بیش از ۶۰ هزار میلیارد تومان بوده که از این رقم بانک‌ها تنها ۱۴،۸۶ هزار میلیارد تومان از اوراق را خریداری می‌کنند. بر این اساس تعداد ارزش اوراق عرضه شده توسط دولت به شدت افزایش یافته به طوری که ارزش اوراق عرضه شده ۳ برابر شده اما بانک‌ها نسبت به حراج قبلی خرید خود را فقط به میزان ۲۶ هزار میلیارد تومان بیشتر کرده‌اند.

مدیر عامل توانیر هشدار داد: رشد قابل توجه مصرف برق طی روزهای آینده

مدیر عامل شرکت توانیر با هشدار رشد قابل توجه مصرف برق طی روزهای آینده، گفت: کاهش روشنایی‌های غیر ضروری، کنترل مصرف سرمایشی در ساختمان‌ها و همکاری ادارات و اصناف از جمله محورهای مؤثر در کاهش مصرف است که باید با جدیت ادامه یابد. به گزارش تسنیم، مصطفی رجبی شهیدی افزود: مصرف برق در روزهای آینده به دلیل افزایش دما و ادامه فعالیت‌های روزمره، بارند و بارند قابل توجهی به همراه خواهد بود و نیاز به کنترل و پایش دقیق تر مصرف ضروری است.